

Národní inovační politika ČR na léta 2005–2010

MAREK BLAŽKA

odbor výzkumu, vývoje a inovací; Úřad vlády ČR, předseda řídicí skupiny pro přípravu Národní inovační politiky

Česko je jednou z mála zemí OECD, která doposud nemá oficiální, vládnou nebo parlamentem schválený dokument shrnující aktivity a opatření státu v oblasti inovací. Příčin je řada, od několikaletého podceňování potřebnosti koncepčních a strategických dokumentů až po skutečnost, že žádný zákon nevykazuje odpovědnost za tvorbu a realizaci inovační politiky. Neexistence inovační politiky neznamena, že by se český stát neangažoval v oblasti inovací. V řadě programů MPO, aktivitách Czechinvestu aj. byla a je poskytována podpora vybraným aspektům inovační činnosti v podnicích. Systém těchto podpor však postrádá jednotný rámec a účinnější koordinaci. V posledních dvou letech se situace výrazně mění k lepšímu. V březnu 2004 vláda schválila Národní inovační strategii jako základní rámcový dokument. Zároveň vláda uložila zpracovat a ještě v roce 2004 předložit Národní inovační politiku, jako soubor konkrétních, termínovaných opatření s jednoznačně stanovenou odpovědností.

Termín předložení vláde byl změněn na červen 2005. Jedním z hlavních důvodů byla nutnost zapracovat do politiky úkoly vyplývající z usnesení jarního zasedání Evropské rady k návrhu aktualizované Lisabonské strategie.

Přípravu Národní inovační politiky koordinovala řídicí skupina jmenovaná místopředsedou vlády pro ekonomiku M. Jahnem. V řídicí skupině byla zastoupena hlavní zainteresovaná ministerstva – sekce ekonomiky Úřadu vlády ČR, MPO, MŠMT, dále Svaz průmyslu a dopravy ČR a odborníci z praxe. Postupně bylo připraveno osm verzí návrhu. Poslední verze byla v polovině května rozeslána do oficiálního připomínkového řízení.

Zpracovatelé vycházeli ze znalosti obdobných zahraničních dokumentů. **Národní inovační politika definuje čtyři strategické cíle:** Posílit výzkum a vývoj jako zdroj inovací; Vytvořit funkční spolupráci veřejného a soukromého sektoru; Zajistit lidské zdroje pro inovace; Zefektivnit výkon státní správy ve výzkumu, vývoji a inovacích. Pro každý ze čtyř uvedených cílů návrh politiky uvádí konkrétní úkoly pro dosažení cílů, nástroje, kterými budou úkoly realizovány. U každého nástroje jsou uvedena zcela konkrétní opatření, gestora těchto opatření, ter-

míny realizace a ukazatele, které umožní hodnocení úspěšnosti. Návrh politiky obsahuje celkem 48 konkrétních opatření, která budou postupně realizována v období 2005 – 2010.

V Česku se již řadu let při různých příležitostech a na různých místech objevovaly stesky či kritika, že chybí dostatečně podrobná a konkrétní hospodářská politika státu. Stesky a kritika byly konečně vyslyšeny. Souběžně s návrhem Národní inovační politiky se v sekci místopředsedy vlády M. Jahna připravuje i obecnější rámcový dokument „**Strategie hospodářského růstu**“. Návrh strategie vychází z hodnocení současné ekonomické situace a trendů ve světě, EU a v Česku a z analýzy slabých míst a příležitostí české ekonomiky. **Strategie je členěna do pěti oblastí, pilířů:** Institucionální prostředí; Zdroje financování; Infrastruktura; Rozvoj lidských zdrojů; Výzkum, vývoj a inovace. U každého z pilířů jsou stanoveny cíle, úkoly a nástroje pro jejich realizaci. Poprvé se v ČR jasně podařilo metodicky i obsahově rozlišit úroveň strategie a úroveň politiky. Předpokládá se, že pro vybrané pilíře, či jejich části budou zpracovány podrobnější a konkrétní politiky. Jak již bylo uvedeno, návrh inovační politiky byl dokončen a předložen do připomínkového řízení, připravuje se aktualizace Národní politiky výzkumu a vývoje.

Příprava inovační politiky i strategie hospodářského růstu zcela samozřejmě mají i významné mezinárodní vazby, vyplývající především z členství Česka v EU. V návaznosti na aktualizovanou Lisabonskou strategii mají členské země předložit do října letošního roku orgánům EU tzv. Národní programy reformu. Cílem těchto národních programů je znovu oživit proces rozvoje konkurenceschopnosti. Paralelně s tím probíhají práce i na rozpočtovém výhledu EU na období 2007–2013 i s návrhy na využití strukturálních fondů EU. V jednotlivých členských zemích se připravují Národní rozvojové plány na uvedené období. V obou dokumentech budou mít velice významné místo inovace. Rada EU „Konkurenceschopnost“ na svém posledním zasedání formulovala pět priorit mikroekonomické části směrnice pro realizaci aktualizované Lisabonské strategie. První prioritou je „podpora inovací ve všech formách“.

Věřím, že i nám v Česku se podaří podpořit inovační procesy tak, aby vedly k vyšší konkurenceschopnosti českých výrobních podniků a podniků služeb a tím ke stabilnímu hospodářskému růstu.

FRANKOFONIE NENÍ FRANCIE. JE VĚTŠÍ!

V České republice funguje již dva roky organizace, která je zaměřena na podporu vzájemných obchodních a kulturních vztahů s frankofonními oblastmi. Požádali jsme generálního tajemníka Českého národního výboru frankofonního ekonomického fóra, pana Igora Hampla, aby nám přiblížil její činnost a vysvětlil její hlavní roli.

V roce 1999 byla Česká republika oficiálně přijata jako pozorovatel do frankofonního společenství. Co to v praxi znamená?

Mluví-li se o Frankofonii, nemyslí se jen Francie a její bývalé kolonie. V současnosti do frankofonního společenství patří 59 zemí na celém světě, více než 600 milionů spotřebitelů, a tedy potenciálních klientů českých firem, 17% světového obchodu a 10,5% světové výroby, tento rok se jejími členy stanou i Rakousko, Maďarsko a Řecko. Je evidentní, že je tato oblast pro obchod významná a pro české podniky znamená o mnoho ví-

ce možností v oblasti exportu, otevřenější obchodní i kulturní vztahy. Koordinaci vzájemných vztahů ve Frankofonii má na starosti *Mezinárodní úřad frankofonního ekonomického fóra* (Bureau International du Forum Francophone des Affaires – BIFFA) sídlící v Paříži, který zastřešuje ekonomické aktivity v rámci frankofonní oblasti. Jejím členem je i *Comité National Tchèque du Forum Francophone des Affaires – Český národní výbor frankofonního ekonomického fóra* (CNTFFA), který byl založen v roce 2001 z podnětu Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a Ministerstva zahraničních věcí ČR jako nezbytný nevládní orgán pro podporu obchodu ve frankofonní oblasti na straně české. CNTFFA je nevládní organizací a jeho posláním je rozvíjet styky v oblasti obchodu, průmyslu, kultury a politiky, a to se všemi zeměmi světa, které tvoří frankofonní společenství. Cílem je posílení vzájemných vazeb mezi českým a frankofonním prostředím.

Jaká je bilance ekonomických vztahů České republiky s frankofonními zeměmi?

Česká republika vyvezla v roce 2004 do světa zboží či služby v celkové hodnotě 64,7 miliard dolarů a její dovoz se zvýšil na hodnotu 65,5 miliard dolarů. Frankofonní země zaujímají významné místo v ekonomickém rozvoji naší země. Do těchto zemí jsme vyvezli zboží v hodnotě 16 miliard dolarů, dovoz zboží

z těchto oblastí do ČR dosáhl 13 miliard dolarů. Naše saldo s frankofonními zeměmi tedy činí 3 miliardy dolarů.

Má CNTFFA podporu ze strany vládních orgánů?

CNTFFA podepsal memorandum o vzájemné spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu České republiky a s Ministerstvem zahraničních věcí České republiky, avšak spolupracuje i s dalšími organizacemi podporujícími obchodní aktivity České republiky: CzechTrade, Hospodářská komora České republiky, Svaz průmyslu a dopravy ČR, Asociace inovačního podnikání ČR a mnohé další. Kromě obchodních komor frankofonních zemí působících v ČR je CNTFFA jedinou organizací svého druhu zaměřenou na frankofonní oblast.

Jaké služby a aktivity nabízí CNTFFA českým podnikům, které se zajímají o spolupráci s Frankofonií?

Poslání CNTFFA v ekonomické oblasti má dvě hlavní zaměření. Na jedné straně je to podpora českých partnerů, kteří chtějí rozvíjet obchodní vztahy s frankofonními zeměmi, na straně druhé je to pomoc partnerům z frankofonních zemí, kteří se chtějí uplatnit na českém trhu. Pro české partnery je to vyhledávání klientů, dodavatelů a společností se zájmem investovat nebo hledající příležitosti pro joint-venture v České republice, dále poskytování makroekonomických informací o příslušné zemi a mikroekonomických informací dle přání klienta, stejně jako distribuce informací o společnosti v mezinárodní síti výborů frankofonního ekonomického fóra, řešení obchodních sporů prostřednictvím svých partnerů ve frankofonních zemích, prezentace společností nebo institucí v ročence **« Český seznam, Váš průvodce českým průmyslem a službami »** a zpracování projektů pro žádosti o granty ze strukturálních fondů Evropské unie a jejich představení českým a evropským odpovědným orgánům.

Vraťte se k podpoře zahraničních zájemců o navázání spolupráce s Českou republikou. Jakým způsobem se angažuje CNTFFA v této sféře?

Náš výbor nabízí zahraničním firmám pomoc s vyhledáváním klientů a dodavatelů, průzkum trhu, přímý přístup ke kontaktům přes telemarketing a přímý marketing, zhotovení obchodní dokumentace, doprovod při obchodních misích do České republiky a v neposlední řadě rovněž domicilaci poboček.

CNTFFA je relativně novou organizací v českém obchodním prostředí. Jak se Vám daří prezentovat Vaše aktivity?

I přesto, že se aktivity CNTFFA ještě celkem nedostaly do povědomí českých firem, fakt, že máme podporu ze strany vládních organizací a dobré vztahy s předními představiteli českého obchodního a kulturního světa, pomáhá našemu výboru zdárně nacházet i nové obchodní kontakty a nové členy naší organizace.

Jakým konkrétním způsobem se prezentujete a naplňujete poslání výboru?

Mezi naše aktivity ekonomického, společenského, kulturního a sociálního rázu patří pravidelné příspěvky do oficiálního ekonomického časopisu Frankofonie **„Croissance Actualités“**. Dále je to setkávání s členy národních výborů FFA z ostatních zemí Frankofonie s cílem najít nové dodavatele nebo dovozce pro jejich výrobky či vytvořit jejich pobočky v České republice. Jednou ročně pořádáme ekonomickou konferenci na různá témata spojená s Frankofonií a Evropskou unií, kde se setkávají významné osobnosti ekonomického a politického světa. V rámci této akce je i prostor pro volnou diskusi mezi přednášejícími a posluchači a navázání nových kontaktů. Letos měla tato akce mimořádný úspěch. Pro fanoušky golfu organizuje CNTFFA každoročně golfový turnaj, dalšími neformálními akcemi pořádanými CNTFFA je Malá letní slavnost, kam jsou zvány významné osobnosti podnikatelské sféry a politiky a setkání frankofonních smíšených obchodních komor působících v České republice. Jednou z nejdůležitějších aktivit našeho výboru je i ročenka **„Český seznam, Váš průvodce českým průmyslem a službami“**, jehož druhé vydání vychází v dubnu tohoto roku. Na základě úspěchu prvního vydání věříme, že se i tento rok bude těšit velkému zájmu jak na straně českých podnikatelů, tak i v zahraničí.

Můžete nám přiblížit význam této ročenky?

„Český seznam, Váš průvodce českým průmyslem a službami“ je katalog vydávaný pod záštitou Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a Ministerstva zahraničních věcí ČR. Představuje české společnosti, které mají zájem získat ekonomické vztahy

nejen s frankofonními podnikateli. Z tohoto důvodu vychází ve třech jazykových verzích. Je distribuován zastupitelskými úřady České republiky v zahraničí, obchodními sekce Ministerstva průmyslu a obchodu ČR na zahraničních veletrzích, dále zahraničními kanceláři organizace CzechTrade, Českými centry, pobočkami Komerční banky, Mezinárodním úřadem frankofonního ekonomického fóra a jinými prostředky na cestě k potenciálním obchodním partnerům pro české podnikatele. Je zaměřen na malé a střední podniky, pro které je obtížné si nacházet zahraniční obchodní partnery na mezinárodních veletrzích nebo je vyhledávat přímo na zahraničních trzích. Firmy mají možnost se touto cestou prezentovat formou reklamy anebo jenom malé prezentace své činnosti a produktů. Díky rozsáhlé distribuční síti je to jeden z nejjednodušších a nejefektivnějších prostředků vzájemného předávání informací mezi tuzemskými společnostmi a zahraničím.

V tomto roce jste úspěšně nominovali Komerční banku a.s. na cenu „Prix de la Francophonie Economique“. O jaké ocenění se jedná a jaký může mít přínos pro Českou republiku, KB a CNTFFA samotné?

Mezinárodní úřad frankofonního ekonomického fóra (BIFFA) se sídlem v Paříži uděluje každoročně prestižní cenu **„Prix de la Francophonie Economique“** nejdynamičtější společnosti z 59 zemí frankofonního společenství. Letos na toto ocenění poprvé kandidovala i společnost reprezentující Českou republiku. Český národní výbor frankofonního ekonomického fóra ve spolupráci s Ministerstvem průmyslu a obchodu navrhli za ČR jako vhodného kandidáta **Komerční banku a.s.** a komise pověřená přidělením této ceny a složená z nezávislých frankofonních osobností rozhodla udělit toto ocenění právě našemu kandidátovi. Tento úspěch bude znamenat nejen zviditelnění České republiky na zahraniční půdě, ale také první úspěch tohoto druhu ve frankofonní oblasti a příklad hodný následování. Ocenění předával 20. března 2005 v Rabatu marocký král, Jeho Veličenstvo Mohamed VI. Při této příležitosti bych také rád upozornil, že příští rok bude tato cena předávána v Praze. Prestiž této události zvyšuje i fakt, že ji již tradičně předává hlava státu a samotného předávání se účastní vysocí představitelé jednotlivých frankofonních zemí. Před dvěma lety například tuto cenu odevzdal v Paříži Jacques Chirac. V této možnosti vidíme velikou výzvu a doufáme v dobrou spolupráci se státními orgány a sponzory, která bude podmínkou úspěšnosti celé organizace.

Bude CNTFFA v budoucnu rozšiřovat svoji působnost?

Jedním z nejzajímavějších projektů, na kterých by se CNTFFA mělo v budoucnu podílet, je projekt **Mezinárodní univerzity hospodářské frankofonie v Praze**. Vytvoření této školy je iniciováno několika obchodníky a významnými představiteli českého politického života a zahájení výuky je plánováno na podzim budoucího roku. Půjde o jedinou školu svého druhu v České republice a její prestiž bude zaručena spoluprací s jednou z nejlepších francouzských univerzit. Jejím cílem je vyplnit mezeru v tomto typu vzdělání ve zdejším evropském regionu a umožnit mladým českým absolventům a funkcionářům ze sousedních zemí střední a východní Evropy (Polsko, Slovensko, Maďarsko, Rakousko atd.) být vzděláváni pro posty ve vysokých veřejných funkcích svých států, Evropské unie a v různých mezinárodních institucích. Škola bude poskytovat vícediscipinové vzdělání vysoké úrovně a poskytne přístup k různorodým profesím jako jsou veřejné právo, ekonomie, otázky rozpočtové a finanční, veřejná správa, mezinárodní a evropské otázky a cizí jazyky. Období stáží budou alternovat s výukou, přednášky budou vedeny ve francouzském, anglickém a českém jazyce a různé osobnosti ekonomického a politického světa budou přizvány k oživení seminářů, ve kterých se podělí o své zkušenosti z daného oboru.

Doufáme a věříme, že tento projekt, jako i veškerá činnost našeho výboru, bude mít úspěch, najde své uplatnění v českém prostředí a napomůže zlepšit vzájemné vztahy České republiky se zeměmi frankofonního světa.

Dohodu o spolupráci AIP ČR a CNTFFA podepsali 27. 4. 2005 generální sekretář AIP ČR Pavel Švejda a prezident CNTFFA Oldřich U. Fiala. Jejím cílem je zkvalitnit spolupráci obou organizací v oblasti výzkumu a vývoje, inovací a technologií se zeměmi frankofonní oblasti. Přitom budou využity poznatky z konference „Frankofonie, Evropská unie a český podnik“, konané v Praze dne 7. 4. 2005.

Za rozhovor poděkoval
Pavel Švejda